

Sygn. akt I C 1968/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący SSR Magdalena Glinkiewicz

Protokolant st. sekr. sąd. Bożena Czajkowska

Po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2016 r. w Toruniu.

sprawy z powództwa

H. P. i M. S. (1)

przeciwko:

Č. P.(...) S. w P., działająca przez (...) (...) S.A. Oddział w Polsce w W.

o:

zapłatę

orzeka:

I. zasądza od pozwanego Č. P. (...) S. w P., działającej przez (...) (...) S.A. Oddział w Polsce w W. na rzecz powódki H. P. kwotę 26.000 zł (dwadzieścia sześć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 listopada 2012r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego Č. P. (...) S. w P., działającej przez (...) (...) S.A. Oddział w Polsce w W. na rzecz powódki M. S. (1) kwotę 13.500 zł (trzynaście tysięcy pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 listopada 2012r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Toruniu) kwotę 421,56 zł (czteryście dwadzieścia jeden złotych pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu nieuiszczonych wydatków;

V. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Toruniu) kwotę 1.950 zł (tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których powódki były zwolnione;

VI. nie obciąża powódki M. S. (1) kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;

VII. zasądza od pozwanego na rzecz powódki H. P. kwotę 1.781,18 zł (tysiąc siedemset osiemdziesiąt jeden złotych osiemnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1968/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 18 listopada 2014 r. powódka H. P. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. Oddział w Polsce kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 listopada 2012r. do dnia zapłaty, zaś powódka M. S.

(1)wniosła o zasądzenie kwoty 45.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 listopada 2012r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powódek od pozwanego kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódki wskazały, iż w dniu 6 września 2012r. doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł W. P. syn i brat powódek. Ubezpieczyciel przyjął odpowiedzialność co do zasady i wypłacił matce zmarłego H. P. kwotę 15.000 zł. Odmówił jednak wypłaty zadośćuczynienia na rzecz siostry zmarłego M. S. (1). Powódki zaznaczyły, iż ich rodzina była zżyta. Po usamodzielnieniu się dzieci wspierały się one nawzajem. Pomimo tego, iż W. P. miał swoją rodzinę nadal pomagał mamie, woził ją do lekarzy, wykonywał naprawy w mieszkaniu. Z uwagi na to, że mąż powódki H. P. był chory na raka zawsze mogła ona liczyć na pomoc syna. Po śmierci syna relacje powódki z jego żoną uległy osłabieniu. Powódka H. P. podała, iż śmierć syna przerwała wszystkie plany. Zdarzenie to było dla niej traumatycznym przeżyciem i mimo upływu 2 lat od wypadku cały czas odczuwa utratę chęci do życia, ma myśli samobójcze. Przedmiotowy wypadek zdaniem powódek zniszczył kilkupokoleniową rodzinę, naruszył więzi pomiędzy żoną zmarłego z powódką a co za tym idzie między nią a wnukiem. Powódka M. S. (1) podkreśliła, iż pomiędzy nią a bratem istniała silna więź. Pomimo tego, iż każdy z nich posiadał swoją rodzinę nadal codziennie się kontaktowali. Dla niej śmierć brata była szokiem i do dnia dzisiejszego nie może się z tym pogodzić.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Toruniu zwolnił powódki H. P. i M. S. (1) od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. Oddział w Polsce wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości według norm przepisanych oraz wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanejČ. (...) S.A. w W. .

W uzasadnieniu pozwany zaznaczył, iż w dniu 1 stycznia 2013r. nastąpiło przeniesienia portfela ubezpieczeń (...) Oddział w Polsce na rzecz Č. (...) S.A. w W.. Nadto przyznał, iż przyjął odpowiedzialność za skutki zdarzenia co do zasady i wypłacił powódce H. P. 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 150 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. W stosunku do M. S. (2) odmówił natomiast wypłaty zadośćuczynienia. W ocenie pozwanego poza ogólnymi wskazaniem w pozwie brak jest uzasadnienia dla żądania zadośćuczynienia w wygórowanej kwocie. Brak jest dowodów pozwalających na ustalenie stopnia cierpienia psychicznego czy też rozmiar krzywdy. Powódki nie wykazały, aby śmierć W. P. wpłynęła na ich aktywność życiową i kondycję psychiczną. Dodał, iż zmarły nie zamieszkiwał z powódkami i nie prowadził z nimi wspólnego gospodarstwa domowego. Zaprzeczył, aby dochodziło pomiędzy zmarłym a powódkami do częstych codziennych kontaktów, gdyż zmarły mieszkał w innej miejscowości. Nadto powódka i zmarły posiadali własne rodziny. Podkreślił, iż po śmierci W. P. powódki nie były osobami osamotnionymi i mają wzajemne wsparcie. Pozwany zakwestionował również termin naliczania odsetek wskazując, iż winny być one naliczone od chwili wyrokowania. Nadto zasadnym jest zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości, gdyż przedmiotowa sprawa wymaga szczególnego nakładu pracy .

W kolejnych pismach powódki wyraziły zgodę na wstąpienie Č. (...) S.A. w W. w miejsce pozwanego i wniosły o nie zasądzenie od powódek kosztów zastępstwa na rzecz (...) S.A. Nadto potrzywały swoje twierdzenia zawarte w pozwie.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Toruniu wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Č. P. S. w P. Oddział - Č. (...) S.A. Oddział w Polsce w W..

Pismem z dnia 17 marca 2015 r. Č. P. S. w P. Oddział - Č. (...) S.A. Oddział w Polsce w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Toruniu zwolnił od udziału w sprawie (...) S.A. Oddział w Polsce w W. i nie obciążył powódek kosztami procesu poniesionymi przez (...) S.A. Oddział w Polsce w W..

W piśmie z dnia 2 września 2015 r. pozwany poniósł zarzut przyczynienia się zmarłego do powstania szkody w 50%.

Strona pozwana nie odniosła się do podniesionego zarzutu przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 6 września 2012r. około godziny 22.00 w O. doszło do zdarzenia drogowego. Bezpośrednią przyczyną wypadku było nieprawidłowe zachowanie kierującego samochodem marki P. (...) D. Z., który nie zachował szczególnej ostrożności po dostrzeżeniu jadącego z przeciwnego kierunku ruchu z włączonymi światłami drogowymi samochodu, nieprawidłowej obserwacji drogi przed pojazdem oraz niedostosowaniu prędkości pojazdu do warunków widoczności na drodze i poprzedzającego roweru K. w którym włączona była diodowa lampa tylna i jego obecność nie powinna stanowić dla niego zaskoczenia.

W. P. poprzez poruszanie się rowerem w odległości 1,5-1,7 metrów od krawędzi jezdni przyczynił się do powstania zdarzenia.

Na skutek wypadku W. P. zmarł.

Dowód: opinia k. 81-89 v akt sprawy VIII K 216/13

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 3 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 216/13 D. Z. – sprawca zdradzenia został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177§ 2 kk.

Dowody: akta sprawy VIII K 216/13

Sprawca wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. Oddział w Polsce w W..

Bezsporne.

Dnia 1 stycznia 2013 r. nastąpiło przeniesienia portfela ubezpieczeń (...) Oddział w Polsce na rzecz Č. P. S. w P. Oddział - Č. (...) S.A. Oddział w Polsce w W.

Bezsporne

Pismem z dnia 9 października 2012 r. H. P. skierowała do (...) S.A. żądanie zapłaty kwoty 45.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna W. P..

Dowody: akta szkody k. 75

Pismem z dnia 9 października 2012 r. M. S. (1) skierowała do (...) S.A. żądanie zapłaty kwoty 45.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią brata W. P. .

Dowody: akta szkody k. 75

Decyzją z dnia 6 listopada 2012r. ubezpieczyciel przyznał matce zmarłego zadośćuczynienie w wysokości 10.000 zł oraz 150 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

Dowód: akta szkody k.75

Decyzją z dnia 14 listopada 2012r. ubezpieczyciel odmówił wypłaty zadośćuczynienia na rzecz M. S. (1).

Bezsporne (akta szkody)

Pomimo odwołania od decyzji ubezpieczyciel pottrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Dowód: akta szkody

W chwili śmierci W. P. miał 36 lat. Mieszkał wraz ze swoją rodziną w O..

Bezsporne.

Śmierć W. P. była dla H. P. traumatycznym przeżyciem. Po śmierci syna odczuwała ból, cierpienie i smutek związany z utratą bliskiej jej osoby. Nie mogła pogodzić się z tym, że straciła syna.

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

H. P. wcześniej zawsze mogła liczyć na pomoc syna w każdej sytuacji. Odwoził ją do lekarza, pomagał w pracach remontowych w domu. Mogła również liczyć na jego wsparcie w chorobie męża. Syn często odsiedział matkę wraz ze swoją rodziną. Po śmierci synowa nie utrzymuje z teściową bliskich kontaktów. Osłabieniu uległy również jej kontakty z wnukiem

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

Do chwili obecnej H. P. przeżywa stratę syna. Wspomnienie jego śmierci nadal wywołuje w niej smutek. Często odwiedza grób syna.

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

Śmierć W. P. była ciężkim przeżyciem również dla M. S. (1). Bliskie relacje między rodzeństwem nie uległy osłabieniu pomimo tego, iż każde założyło swoją rodzinę. Brat był ojcem chrzestnym syna M. S. (1). Często się odwiedzali i utrzymywali stały kontakt.

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

Po śmierci brata M. S. (1) zamieszkała razem z rodzicami. Zajmowała się chorym na raka ojcem oraz opiekowała się matką.

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

M. S. (1) nadal często wspomina brata. Do chwili obecnej nie może oglądać jego zdjęć, słuchać jego ulubionej muzyki. Ciężko jej gdy spotyka jego kolegów. M. S. (1) często jeździ na cmentarz brata i tam się wypłakuje.

Dowód: zeznania świadka M. Z. z dnia 24.08.2015 r. 00:08:11- 00:21:05 k. 98v;

zeznania świadka D. S. z dnia 24.08.2015 r. 00:21:05- 00:31:19 k. 98v-99,

zeznania świadka M. S. (3) z dnia 24.09.2015 r. 00:31:19 k. 99-99v;

zeznania świadka Ł. J. z dnia 24.08.2015 r. k. 99v;

zeznania powódki M. S. (1) z 24.08.2015 r. 00:50:14-01:08:03 k. 99v-100

W dwa miesiące po śmierci W. P. umarł mąż H. P. a ojciec M. S. (1).

Bezsporne

H. P. po śmierci syna przeżyła nasiloną reakcję żałoby, ujawniała zaburzenia o charakterze depresyjno – lękowym. Odczuwała smutek, niepokój, miała myśli samobójcze. Zaburzenia te są obecnie mniej nasilone ale nadal widoczne. Na utrzymanie zaburzeń wpływ miały również dalsze trudne sytuacje życiowe – choroba i śmierć męża, trudna sytuacja ekonomiczna, konieczność zmiany miejsca zamieszkania, urwanie kontaktu z wnukiem.

Nie ma możliwości ustalenia który z czynników stresowych i w jakim stopniu wpływa na jej samopoczucie niemniej śmierć syna z pewnością ma najistotniejsze znaczenie.

Dowód: opinia sądowno – psychiatryczna k. 116-119, 151-153

zeznania biegłej E. S. z 18.04.2016 r. 00:01:35-00:15:25 k. 193-193v;

zeznania świadka D. K. z dnia 18.04.2016 r. 00:15:25-00:23:42 k. 193v

M. S. (1) po śmierci brata przeżyła reakcję żałoby, pojawił się smutek, lęk, kłopoty ze snem i brak apetytu. Pomimo przeżywanego dyskomfortu psychicznego była aktywna, zajmowała się chorym ojcem i opiekowała mamą. Reakcja żałoby powoli ustępowała, po roku poczuła się wyraźniej lepiej. Wsparciem dla niej była najbliższa rodzina,. Obecnie nie ujawnia zaburzeń o charakterze depresyjnym. Prawidłowo funkcjonuje społecznie, opiekuje się najbliższymi, zajmuje się domem. Po śmierci brata reakcja żałoby była bardzo nasilona. Na jej samopoczucie psychiczne wpływ miała również choroba i śmierć ojca, opieka nad matką.

Dowód: opinia sądowno – psychiatryczna k. 119-121, 154-155

zeznania biegłej E. S. z 18.04.2016 r. 00:01:35-00:15:25 k. 193-193v;

zeznania świadka D. K. z dnia 18.04.2016 r. 00:15:25-00:23:42 k. 193v

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony, akt sprawy karnej o sygn.. VIII K 216/13 oraz zeznań świadków i przesłuchania powódki M. S. (1).

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów. Ich prawdziwość nie budziła, w ocenie Sądu, jakichkolwiek wątpliwości. Co więcej wiarygodność i autentyczność przedłożonych dokumentów, nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się w dużej mierze na opinii biegłych z dziedziny psychologii i psychiatrii.

Sąd uznał opinię za wiarygodny dowód w sprawie. Opinia była logiczna, spójna, a także udzielała dokładnych odpowiedzi na pytania sformułowane w tezie postanowienia dopuszczającego ten dowód. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, iż opinia została sporządzona przez osoby odznaczające się niekwestionowanymi kwalifikacjami; biegli posiadali bowiem wystarczającą wiedzę z dziedziny nauki objętej zakresem przedmiotowym opinii. Nie można również pomijać tego, że biegli swoje stanowisko, w tym przedmiocie sformułował po badaniu powódek, a zatem opinie nie zostały sporządzone na podstawie arbitralnej i formułowanej a priori oceny, lecz w oparciu o obiektywny i rzetelnie zebrany materiał badawczy, który potwierdzał prawidłowość wyrażonych przez biegłych sądów.

Strona pozwana wniosła zastrzeżenia do opinii sporządzonych przez biegłych. Biegli w opinii uzupełniającej oraz na rozprawie podtrzymali swoje wnioski i twierdzenia. Nadto w sposób jasny i wyczerpujący odpowiedzieli na wszystkie pytania skierowane po nich przez pozwanego. Podkreślili, iż nie są w stanie wskazać, które z czynników stresowych i w jakim stopniu przyczyniły się do cierpień powódek. Równocześnie biegła psycholog podkreśliła, że utrata dziecka jest jednym z najbardziej traumatycznych przeżyć jakie człowieka może spotkać.

Mając powyższe na uwadze w ocenie Sądu nie było jakichkolwiek podstaw by opinie biegłych uznać za nierzetelne czy niefachowe. Dlatego opinie te Sąd podzielił.

Zważyć też należy, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, według którego Sąd w sprawie do rozstrzygnięcia której wymagane są wiadomości specjalistyczne nie może wydać orzeczenia wbrew wnioskowi wpływającym z opinii uznanej przez tenże Sąd za fachową i rzetelną /zob. np. wyrok SN z 26/10/2006 I CSK 166/06 – publ. Lex nr 209297 lub II UK 277/04 OSNP 2006/5-6/97/.

Sąd uznając opinię biegłych za jednoznaczną oddalił wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychologii i psychiatrii Według przepisu art. 286 k.p.c. sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Z tego uprawnienia Sąd skorzystał i w ten sposób usunął wątpliwości jakie w zarzutach do opinii biegłych zgłosiła strona pozwana.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadków D. S., M. Z., Ł. J., M. S. (3) co do stosunków panujących pomiędzy W. P. oraz jego matką i siostrą, kontaktów między nimi, zależności i więzi uczuciowych oraz cierpienia po utracie najbliższego członka rodziny. Ich zeznania były bowiem jasne, spójne, logiczne oraz znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Dlatego Sąd dał im wiarę. Świadkowie zgodnie zeznawali iż dla powódek śmierć W. P. była silnym przeżyciem i do chwili obecnej nie mogą się one pogodzić z tą sytuacją. Podkreślili, iż zmarłego łączyła z powódkami silna więź emocjonalna.

Sąd nie znalazł podstaw aby odmówić wiarygodności zeznań powódki M. S. (1), albowiem mimo emocjonalnego stosunku do sprawy są one logiczne, spójne oraz zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Emocje nie są przejawione, przekolorowane. Dokonując oceny tych zeznań Sąd miał na uwadze, iż powódka była najbardziej zainteresowana pozytywnym dla niej wynikiem niniejszego postępowania.

Sąd odstąpił od przesłuchania powódki H. P., albowiem nie była ona w stanie składać zeznań. Przez całą rozprawę powódka płakała.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie było, że doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł syn i brat powódek, jak również że sprawca tego zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się natomiast do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy zmarły swoim zachowaniem przyczynił się do zaistniałego zdarzenia oraz czy istniała pomiędzy powódkami a zmarłym więź, którą można byłoby kwalifikować jako dobro osobiste w rozumieniu art. 24 k.c.

Istotnym zagadnieniem wymagającym rozstrzygnięcia w realiach stanu faktycznego niniejszej sprawy był podniesiony zarzut przyczynienia się powoda do powstania szkody. Podkreślić należy, iż powódki nie odniosły się w żaden sposób do tego zarzutu pozwanego.

W tym miejscu przypomnieć należy, że art. 362 k.c. stanowi, że jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Sąd dostrzegł przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody.

W ocenie Sądu należało przyjąć, że powód przyczynił się do powstania szkody w 10%. Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do uznania, że powód przyczynił się do powstania szkody w stopniu wyższym niż 10 %. Do wniosku takiego prowadzi analiza sporządzanej w sprawie VIII K 216/13 przez Laboratorium (...) Komendy Wojewódzkiej Policji w B.. Z całą pewnością główna przyczyna zdarzenia leżała po stronie kierującego pojazdem P. (...), który nie zachował szczególnej ostrożności po dostrzeżeniu jadącego z przeciwnego kierunku ruchu z włączonymi światłami drogowymi samochodu, nieprawidłowej obserwacji drogi przed pojazdem oraz niedostosowaniu prędkości pojazdu do warunków widoczności na drodze i poprzedzającego roweru K., w którym włączona była diodowa lampa tylna i jego obecność nie powinna stanowić dla sprawcy zdarzenia zaskoczenia. Sąd nie mógł jednak pominąć tego, że W. P. przed zdarzeniem poruszał się rowerem w odległości 1,5-1,7 metra od krawędzi jezdni. Podkreślić należy, iż z uwagi na brak pobocza na jezdni zobowiązany był on poruszać się możliwie blisko prawej krawędzi jezdni, czego nie uczynił. W ocenie Sądu nie sposób obciążać jednak W. P. w tych okolicznościach przyczynieniem wyższym niż 10 %.

Powódki wywodziły swoje roszczenie z art. 446 § 4 k.c. Przewidziane w art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia, ograniczenia sfery korzystania z przyjemności, uzależnienie od pomocy innych osób, brak perspektyw na poprawę stanu zdrowia itp. /por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dn. 16.05.2012 r. I ACa 301/12, LEX 1213847, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dn. 05.02.2013 r. I ACa 1137/12, LEX nr 1286561, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dn. 09.11.2012 r. I ACa 1018/12, LEX 1236698/.

Na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c. mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej /np. nerwicy, depresji/, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego / Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dn. 09.10.2012 r. I ACa 875/12, LEX 1293092, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dn. 18.10.2012 r. I ACa 458/12, LEX 1237273/.

Dla ustaleniu zadośćuczynienia nie stosuje się automatyzmu, a każda krzywda jest oceniana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy, a jego przyznanie ma charakter fakultatywny - uznaniu Sądu pozostawiono rozstrzygnięcie kwestii, czy w konkretnym przypadku doznana krzywda /jeżeli sąd ustali, że doszło do krzywdy/ ma

być naprawiona także przez zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego oraz w jakiej wysokości, czy też nie /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dn. 22.11.2012 r. I ACa 339/12, LEX 1246793/.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że w myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z procedurą cywilną nie do Sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności spornych dla rozstrzygnięcia sprawy /art. 232 k.p.c./. Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa na stronach /art. 3 k.p.c./ a ciężar udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

W ocenie Sądu, powódki sprostaly ciężącemu na nich obowiązkowi i wykazały, że łączyła je ze zmarłym silna więź rodzinna. Syn był niewątpliwie osobą niezwykle ważną w życiu powódki H. P., był dla niej nadzieją na przyszłość i źródłem oparcia i pomocy. Wprawdzie powód miał swoją rodzinę i zamieszkiwał w innej miejscowości jednakże utrzymywał on z powódką stały kontakt, przyjeżdżał do domu rodzinnego, pomagał jej.

W świetle tych okoliczności należy wskazać, iż śmierć syna była dla powódki H. P. szczególnie ciężkim doznaniem. Śmierć syna była znacznym szokiem i odbiła się wielkim wstrząsem psychicznym. Sama śmierć wywołała u powódki nasiloną reakcję żałoby i zaburzenia o charakterze depresyjno - lękowym. Mimo, że z czasem ich natężenie słabło okres przedłużonej żałoby nadal nie uległ całkowitemu zakończeniu. Wraz ze śmiercią syna nastąpiło ograniczenie aktywności życiowej powódki. Niewątpliwie utrata syna nadal odczuwana jest przez powódkę w codziennym życiu. Na marginesie należy zauważyć, że krótko po śmierci syna zmarł mąż powódki. Nadto powódka miała sytuacje stresowe w związku z utratą kontaktów z wnukiem, sytuacją finansową. Niewątpliwie wszystkie te sytuacje przyczyniły się do stanu psychicznego powódki. Niemniej Sąd nie ma wątpliwości, iż nagła śmierć syna stanowiła najcięższe z doznań i miała najistotniejszy wpływ na jej samopoczucie.

Śmierć W. P. była również traumatycznym przeżyciem dla powódki M. S. (1). Powódka wykazała, iż była silnie związana z bratem. Pomimo tego, iż każdy z nich miał własną rodzinę pozostawali w stałym kontakcie. Brat był chrzestnym ojcem jej syna. Po śmierci brata powódka przeżywała żałobę pojawił się u niej lęk, smutek, kłopoty ze snem i brak apetytu. Pomimo cierpienia psychicznego zajmowała się chorym ojcem i zaopiekowała się matką. Obecnie powódka prawidłowo funkcjonuje w społeczeństwie. Nadal jednak często wspomina brata, nie może oglądać jego zdjęć, słuchać jego ulubionej muzyki, płacze na cmentarzu.

W oparciu o powołane przepisy kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego ma na celu zrekompensować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby (por. wyrok SA w Lublinie z dn. 07.07.2009 r., II AKA 44/09, LEX nr 523973). Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach wyrok SN z dn. 26.02.1962 r., 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107; wyrok SN z dn. 24.06.1965 r., I PR 203/65, OSPiKA 1966, poz. 92; wyrok SN z dn. 22.03. (...), IV CR 79/78, Monitor Prawniczy- Zestawienie Tez (...) str. 469). W ocenie sądu przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy także uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej (por. SN w wyroku z dn. 1905.1998 r., II CKN 756/97, niepubl.).

Zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień, ale jego wysokość nie może być dowolna, ściśle musi uwzględniać stopień doznanej krzywdy. Winna być ona odpowiednia. Jest to rekompensata za całą krzywdę i przyznaje się ją jednorazowo (por. wyrok SA w Poznaniu z dn. 08.02.2006 r., I ACa 1131/05, LEX nr 194522).

W niniejszej sprawie nie budziło żadnych wątpliwości, że powódki były silnie związane emocjonalnie ze zmarłym i jego śmierć była dla niej bolesnym doznaniem. Nadal odczuwają ból, cierpienia psychiczne po jego stracie. Często go wspominają. Ich życie po śmierci W. P. niewątpliwie uległo zmianie, albowiem utraciły jedną z najbliższych sobie

osób. W tym miejscu wskazać należy, iż na skutek śmierci syna H. P. straciła w zasadzie kontakt z wnukiem i osłabieniu uległ jej kontakt z synową. Sąd uznał, że powódki udowodniły wszystkie przesłanki uzasadniające odpowiedzialność pozwanego, w tym udowodniły poniesioną krzywdę i jej rozmiar.

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności natury prawnej i faktycznej, Sąd Rejonowy uznał, że żądanie H. P. zadośćuczynienia w łącznej kwocie 40.000 zł było usprawiedliwione. Uwzględniając jednak wcześniej wypłacone świadczenie (10.000 zł) oraz fakt przyczynienia się powoda do powstania szkody ($10\% \times 40.000 = 4.000$ zł), Sąd przyznał powódce H. P. tytułem zadośćuczynienia kwotę 26.000 zł. Kwota ta powinna w wystarczający sposób złagodzić krzywdę przez niego poniesioną. Za uzasadnione Sąd uznał również żądanie powódki M. S. (1) w zakresie kwoty 15.000 zł. Mając jednak na względzie przyczynienie się zmarłego do powstania szkody ($10\% \times 15.000$ zł = 1.500 zł), Sąd przyznał powódce kwotę 13.500 zł tytułem zadośćuczynienia

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji wyroku. W pozostałej części powództwo zostało oddalone.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. Sąd uznał zasadnym domaganie się powódki H. P. zasądzenia odsetek od dnia 7 listopada 2012 r., tj. od dnia następnego od wydania decyzji w przedmiocie przyznania zadośćuczynienia w kwocie 10.000 zł. Jednocześnie zasadnym było domaganie się przez powódkę M. S. (1) odsetek od dnia 19 listopada 2012 r. (decyzja o odmowie przyznania zadośćuczynienia została wydana w dniu 14 listopada 2012r.).

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 100 k.c. w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone i zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami. Powódki wygrały proces w 52 %, zaś pozwany w 48%. (mając na uwadze łączną wartość przedmiotu sporu)

Skarb Państwa Sąd Rejonowy w Toruniu tymczasowo poniósł wydatki związane z opinią biegłych w łącznej kwocie 1.772,23 zł. Wobec tego, iż pozwany przegrał sprawę w 52% a nadto uiszczył zaliczkę w wysokości 500 zł w punkcie IV wyroku zasądzono od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 421,56 zł tytułem nieuiszczonych wydatków.

W punkcie V wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.950 zł tytułem kosztów sądowych, od uiszczenia których powódki były zwolnione (proporcjonalnie do części w jakiej pozwany przegrał sprawę).

W punkcie VI wyroku Sąd nie obciążył powódki M. S. (1) kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego w myśli art. 102 k.p.c. określającego zasadę słuszności. Zgodnie z tą zasadą Sąd może w szczególnie uzasadnionych wypadkach zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd, mając na uwadze okoliczności sprawy oraz trudną sytuację ekonomiczną uznał, iż wyczerpane zostały znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego.

O kosztach procesu, które zostały poniesione przez powódkę H. P. Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 100 k.c.. Powódka H. P. wygrała proces w 87%, a pozwany w 13 %. W rezultacie Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.781,18 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (powódka poniosła koszty w kwocie 2.408,50 zł – wynagrodzenie pełnomocnika i połowa opłaty skarbowej od pełnomocnictwa; pozwany poniósł koszty w kwocie 2.417, zł - wynagrodzenie pełnomocnik i opłata skarbowe od pełnomocnictwa). Należne powodowi koszty to 2.408,50 zł x 87 % tj. 2095,39zł; należne pozwanemu koszty to 2.417 zł x 13 % tj. 314,21 zł; ostateczne 2.095,39 zł – 314,21 zł daje kwotę 1.781,18 zł kosztów należnych powódce H. P. od pozwanego.